

Lapin käräjäoikeudelle / maa-oikeudelle

Asia

Valitus yksityistietoimitusta koskevasta päätöksestä 28.6.2023, toimitusnumero 2023
710187

Valittaja

Eero Marjala, Kuopio

Asiamies ja prosessiosoite

Asianajaja Mika Ala-Uotila
Asianajotoimisto Mika Ala-Uotila Oy
Kelloportinkatu 1
33100 TAMPERE
puh. 03 3421 110
toimisto@nokialaw.fi

Vastapuoli

Kuoskun eteläpuolentien tiekunta
edustaja hoitokunnan puheenjohtaja Reijo Hukkanen
XXX
XXX
XXX

Vaatimukset

Pyydän kunnioittaen, että maaoikeus kumoaa toimitusmiesten päätöksen 28.6.2023 Tenniönpirtin tien liittämistä pysyvästi Kuoskun eteläpuolentien tiekuntaan sekä tieoikeuksien perustamisen kaikille sen osakkaille ja jättää Kuoskun eteläpuolentien tiekunnan hakemuksen tutkimatta tai hylkää sen.

Toissijaisesti Marjala vaatii, että maaoikeus kumoaa toimitusmiesten päätöksen 28.6.2023 Tenniönpirtin tien liittämistä pysyvästi Kuoskun eteläpuolentien tiekuntaan sekä tieoikeuksien perustamisen kaikille sen osakkaille ja jättää toimitusmiesten toimituksessa 30.5.2023 tekemän päätöksen voimaan.

Vaadin, että Kuoskun eteläpuolentien tiekunta veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikuluni laillisine viivästyskorkeineen.

Taustaa ja toimituspäätös keskeisiltä osiltaan

Yksityistietoimituksen hakijana on ollut Kuoskun eteläpuolentien tiekunta, jossa on n. 62 osakaskiinteistöä ja joka kulkee Savukosken Kuoskun kylän Tenniöjoen eteläpuolella. Tiekuunta omistaa myös vuonna 1981 valmistuneen Tenniöjoen ylittävän sillan. Hakemuksen perusteena on ollut hakijan tarve korjata em. silta, jonka korjauksen ajaksi tarvittaisiin kiertotie 2-3 kk:n ajaksi.

Sillan korjaamisen ajaksi hakija on todennut tarvitsevänsä Tenniönpirtin tietä, jonka yksityismailla menevä osuus on pituudeltaan n. 2,7 km ja joka osuus on käytännössä nyt vain tiepohja.

Kuoskun eteläpuolentien tiekunta teki kokouksessaan äänestyksen jälkeen 3.4.2023 päätöksen yksityistietoimituksen hakemisesta Tenniönpirtin tien liittämiseksi pysyvästi Kuoskun eteläpuolentien tiekuntaan. Marjala teki toisen Tenniönpirtin tien alueen maanomistajan kanssa oikaisuvaatimuksen em. tiekunnan päätöksestä. Lisäksi lukuisa määrä Kuoskun eteläpuolentien tiekunnan osakkaita teki myös oman oikaisuvaatimuksensa. Tiekuunnan hoitokunta oli 30.4.2023 tehnyt päätöksen, että oikaisuvaatimuksia ei oteta käsiteltäväksi tiekunnan kokouksessa.

Hakija on hakenut erikseen valtion avustusta Tenniöjoen ylittävän sillan korjaamiseksi ja Tenniönpirtin tien kunnostamiseksi. Niitä koskevat eri avustusehdot.

Marjala omistaa Marjalan tilan RN:o xxx, jolla Tenniönpirtin tie kulkee n. 2,2 km:n matkan.

Yksityistietoimituksessa toimitusmiehet pitivät kaksi toimituskokousta, ensimmäisen 30.5.2023 ja toisen 28.6.2023. Toimitusmiehet ovat ensimmäisessä toimituskokouksessa 30.5.2023 päättäneet, että toimituksen asialliset edellytykset olivat olemassa. Edelleen toimitusmiehet päättivät, että tieoikeus perustetaan määräaikaisena (kohta 9.).

Toisessa toimituskokouksessa on ensin todettu, että toimitusinsinööri on vaihtanut toisen uskotun miehen. Kokouksessa on tehty (kohta 8.) uudestaan päätös tieasiasista: "...tie liitetään pysyvästi tiekuntaan". Perusteena toimituspäätökselle on todettu: "Valtionavustuksen ehtojen valvominen on tiekunnan toimesta sellainen erityinen syy, jolloin liittäminen tulee perustaa pysyvästi".

Päätöksessä todetaan, että rasitteet on perustettu Tenniönpirtin tiehen kaikille Kuoskun eteläpuolentien osakkaille.

Perusteet

Hakemuksen tutkimisen edellytykset

Toimituksen hakijana on ollut Kuoskun eteläpuolentien tiekunta. Tiekunta on kuitenkin yksityistielain 52 §:n mukaisesti rajoitetusti oikeustoimikelpoinen.

Tieoikeus perustetaan yksityistielain 4 §:n mukaan kiinteistön hyväksi. Siten tieoikeutta ei voida perustaa toisen jo olemassa olevan tiekunnan ja kaikkien sen osakkaiden hyväksi vastoin liitettävän tien maanomistajien ja jo olemassa olevan tien osakkaiden kannan vastaisesti. Tiekunta ei voi riitatilanteessa tehdä uuden tien tarpeellisuutta koskevaa arviota, vaan uuden tieoikeuden tarve tulee tehdä kunkin kiinteistön osalta tietöimituksessa.

Toimituksessa ei ole selvitetty, onko perustettu tieoikeus tarpeen perustaa Kuoskun eteläpuolentien kaikkien tieosakkaiden kiinteistöjen hyväksi. Kuoskun eteläpuolentien tiekunnassa on ainakin neljä osakasta, jotka eivät käytä koko korjauksen kohteeksi tulevaa siltaa ja korjauksen ajaksi tarvittavaa kiertotietä. Tämä käy ilmi maanmittauslaitoksen kiinteistörekisterijärjestelmän otteesta, jossa on järjestäytyneen tiekunnan tiedot (todiste 7). Kiinteistöt sijaitsevat korjattavan sillan pohjoispuolella.

Korkeimman oikeuden ratkaisussa 2007:92 on käsitelty osakaskunnan asemaa tieosakkaana. Päätöksen perusteluista on johdettavissa myös sama yksityistielain 4 §:n vaatimus siitä, että tieoikeuden tarve tulee tarkastella osakaskohtaisesti. Myös jo kumotun yksityistielain 39 §:stä käy ilmi, että tiekunta voi hakea yksityistietoimitusta vain tiellä, jota se jo hallinnoi. Siten olemassa oleva tiekunta ei voi olla hakijana kokonaan uutta tietä koskevassa toimituksessa, jossa on arvioitava kunkin kiinteistön tarvetta tieoikeuteen. Eri asia olisi, jos liitettävän tien osakkaat suostuisivat liitokseen vapaaehtoisesti. Tässä tapauksessa näin ei kuitenkaan ole. Tämä on ollut hakijan tiedossa.

Toimituksessa tulee selvittää hakijan toimivalta viran puolesta. Tätä ei toimituksessa ole tehty siinä vaiheessa, kun toimituksessa on hyväksytty hakijan vaihtuminen Reijo Hukkasen hakemuksesta tiekunnan hakemukseksi.

Toimitusmiesten päätös on kumottava, koska hakijalla ei ole ollut toimivaltaa hakea päätöksessä tarkoitettua yksityistietoimitusta. Hakemus olisi tullut jättää tutkimatta tai hylätä.

Päätöksen muuttuminen toimituksessa

Toimitusmiehet ovat päättäneet äänestyksen jälkeen 30.5.2023, että haettu tieoikeus perustetaan määräaikaisena yksityistielain 9 §:n mukaisesti.

Toisen kokouksen 28.6.2023 toimituspöytäkirjan merkintöjen (kohta 4.) mukaan 30.5.2023 tehdyssä päätöksessä olisi jätetty huomiotta valtionavun saamisen ehdot.

Toimitusmiesten tekemän uuden päätöksen 28.6.2023 perusteella ensin annetussa päätöksessä 30.5.2023 on ollut kysymys kiinteistömuodostamislain 271 §:n 1 momentin tarkoittamasta asiavirheestä. Tämä ei kuitenkaan käy selvästi ilmi pöytäkirjoista. Marjala

katsoo, ettei kysymyksessä ole asiavirhe. Toimitusmiehet ovat tehneet päätöksen 30.5.2023 aivan oikein.

Toimitusmiehet ovat pöytäkirjan 28.6.2023 perustelujen mukaan yksinkertaisesti vain jättäneet 30.5.2023 tekemässään päätöksessä huomiotta pöytäkirjassa 28.6.2023 tarkemmin selostetun avustukseen liittyvän asian. Päätös on ollut lopputulokseltaan oikea. Mahdollisesti myönnettävillä avustuksilla ei ylipäätään ole merkitystä arvioitaessa rasi- ja tieoikeuksien tarpeellisuutta yksityistielain 4 §:n mukaisesti. Mitään asiavirhettä, jonka perusteella toimitusmiehet olisivat voineet tehdä uuden päätöksen tai joka olisi vaikuttanut päätöksen 30.5.2023 lopputuloksen oikeellisuuteen, ei ole ollut olemassa.

Mikäli maaoikeus katsoo, että kyseessä olisi asiavirhe, ei tämä virhe ole ollut korjattavissa ilman Marjalan suostumusta tai maaoikeuden antamaa kiinteistönmuodostamislain 275 §:n 2 momentin mukaista määräystä.

Toimituspöytäkirjasta 28.6. 2023 ei ole myöskään todettavissa, että toimitusinsinööri olisi ylipäätään tehnyt asian uudelleen käsittelyä koskevan päätöksen. Siten asian uudelleen käsittely ei ole ylipäätään ollut mahdollista.

Toimitusinsinööri on Marjalan käsityksen mukaan myös virheellisesti vaihtanut toisen uskotun miehen sen johdosta, että tämä olisi osakkaana tietä käyttävässä osakaskunnassa. Osakaskunta ei kuitenkaan voi olla yksityistien osakas korkeimman oikeuden ratkaisussa 2007:92 todetuin tavoin. Toimitusinsinöörillä ei siten ole ollut oikeutta tällaiseen vaihtamiseen viran puolesta.

Toimitusmiesten 28.6.2023 tekemä päätös on siten kumottava ja toimitusmiesten 30.5.2023 tekemä päätös jätettävä voimaan sekä toimituksessa tapahtuneiden menettelyvirheiden takia että siitä syystä, että toimitusmiehillä ei ole ollut laillisia perusteita jo tehdyn päätöksen muuttamiseen.

Tieoikeuden perustamisen edellytykset

Sillan korjauksen aikainen kiertotie on perustettava yksityistielain 4 §:n 2 momentin tavoin mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti siten, että tien tarkoitus saavutetaan mahdollisimman edullisesti.

Tämä tarkoittaa Marjalan näkemyksen mukaan tässä asiassa sitä, että sillan tultua korjatuksi, ei Kuoskun eteläpuolentien tiekunnan osakkailla ole enää mitään sillan korjauksesta johtuvaa tarvetta käyttää Tenniönpirtin tietä. Siten on yksityistielain vastaista perustaa pysyvä tieoikeus sellaisille kiinteistöille, joille tieoikeus ei ole tarpeen kiinteistön tarkoituksenmukaista käyttöä varten.

Yksikään Kuoskun eteläpuolentien osakkaista ei ole toimituksessa esittänyt yksityistielain 4 §:n 1 momentin mukaisia perusteita pysyvälle tieliitokselle. Tarpeen puutteen kuvaavat ensinnäkin seuraavat seikat:

- Metsähallitus on ilmoittanut, ettei se tarvitse tietä
- Metsähallituksen Luontopalvelut on ilmoittanut, ettei tarvitse tietä ja
- Sillan paliskunta on ilmoittanut, ettei tarvitse tietä.

Kuoskun eteläpuolentien tiekunnan osakkaita on 62 kpl. Näistä osakkaista vakituksia asuntoja on 16 kpl, joista 9 vakituista asuntoa on allekirjoittanut vastustavansa pysyvää

liitosta. Loma-asuntoja on Kuoskun eteläpuoletien tiekunnassa 7 kpl, joista 4 on vastustanut pysyvää liitosta. Toean myös, että Kuoskun eteläpuolisen tiekunnan kokonaistieyksikkömäärästä enemmistö vastustaa pysyvää liitosta, vaikka asialla ei ole oikeudellista merkitystä arvioitaessa yksityistielain 4 §:n mukaista tarvetta tiehen. Asiaa on selvitetty, kun osakkaat tekivät kaksi oikaisuvaatimusta kokouksen 3.4.2023 tekemästä päätöksestä. Hoitokunta ei kuitenkaan kutsunut uutta kokousta koolle. Selvytyden vuoksi myös todetaan, ettei tiekokouksen päätös ole tämän valituksen kohteena.

Tenniönpirtin tie ei ole ollut n. 60 vuoteen tarpeen yhdellekään kiinteistölle vakituiseen liikennöintiin. Sitä pitkin on kuljettu sulan maan aikana marjaan ja sieneen ja metsälle pyörällä ja mönkijällä sekä korkeapohjaisilla maastoautoilla. Kukaan tieoikeutetuista ei ole ehdottanut tien kunnostamista pysyvään käyttöön. Tietä ei ole koskaan pidetty talvella auki, eikä niin ole tarkoitus tehdä jatkossakaan.

Uuden tien rakentaminen aiheuttaa huomattavaa haittaa olemassa oleville Kuoskun eteläpuolentien niille osakkaille, jotka joutuvat ylläpitämään kustannuksellaan tarpeettoman leveän ja kunnostetun tien. Suurimmat tieyksiköt on asuinkiinteistöillä ja vapaa-ajan kiinteistöillä.

Pysyvän tieoikeuden perustamisen taustalla onkin Marjalan näkemyksen mukaan lähinnä siis alueella metsästyä ja marjastusta harjoittavien muiden kuin Kuoskun eteläpuolisen tien tiekunnan osakkaiden tarpeet. Kuoskun eteläpuolentien tiekunnasta pysyvää liitosta kannattavat tiekunnan hoitokunnan puheenjohtajan ja hoitokunnan jäsenten lisäksi lähinnä vain sellaiset metsänomistajat, joilla on pienet tieyksiköt verrattuna vakituisiin asukkaisiin ja loma-asuntojen omistajiin.

Alkuperäisessä toimitushakemuksessa tieoikeutta on haettu 6 metrin levyisenä. Sitemmin tie on perustettu 10 – 12 metriä leveänä. Myös kustannukset ovat muuttuneet tiekunnan kokouksessaan hyväksymästä 60 tuhannesta eurosta 147 tuhanteen euroon. Tenniönpirtin tien kunnostus 147 tuhannella eurolla 2 – 3 kk:n tarvetta varten vastaa käytännössä uuden tien rakentamista. Nämä seikat osoittavat pysyvän liitoksen kohtuuttomuutta suurimpien Kuoskun eteläpuolentien tiekunnan osakkaiden kannalta, jotka eivät tarvitse pysyvää liitosta lainkaan, mutta joutuisivat maksamaan pysyvän liitoksen myötä laajennetun tiekunnan ja tarvetta suuremman tien kaikki tulevat kustannukset tien rakentamisen jälkeen.

Toimitusmiehet ovat siis tulkinneet yksityistielakia virheellisesti. Kaiken lähtökohtana on yksityistielain 4 §:n mukaisen tieoikeuden tarpeen arviointi. Yksityistielain 9 §:ssä on lähinnä tarkennettu sitä, miten muun kuin pysyvän tieoikeuden perustamiseksi tulee menetellä. Valtion tai kunnan maksamiin tukiin liittyvillä seikoilla ei ole mitään merkitystä arvioitaessa yksittäisen kiinteistön tarvetta käyttää tietä.

Valtion maksaman tuen käytön valvonta

Toimitusmiehet ovat perustelleet päätöksensä seuraavasti:

”Määräaikaisessa tiekuntaan liittämässä valtiovastuun hakija eli tiekunta ei voisi valvoa valtiovastuun ehtojen noudattamista, kun määräaikaisuuden johdosta se menettäisi tiealueen hallintaoikeuden. Valtiovastuun ehtojen valvominen tiekunnan toimesta on sellainen erityinen syy, jolloin liittämisen tulee perustaa pysyvästi”.

Tätä perustetta ei hakija ole ilmoittanut yksityistietoimitusta koskevassa hakemuksessaan. Pöytäkirjassa s. 5 merkitty tällainen lausuma Kuoskun eteläpuolentien tiekunnan osakkaan Reijo Hukkasen kertomaksi.

Asiakirjoista ei selviä, mitä seikkoja Kuoskun eteläpuolentien tiekunnan olisi ylipäättään valvottava Tenniönpirtin tiekunnan tien osalta määräaikaisen käytön lakattua.

Yksityistielain 85 §:n 2 momentin mukaan avustuksen ehdoissa voidaan esim. sivullisten käyttö voidaan jopa kieltää määräaikaisen käytön lakattua. Siten hakija voi hakea tukea sellaisin ehdoin, ettei saadun avustuksen valvomiseen ole edes mitään tarvetta määräaikaisen tienkäyttöoikeuden lakattua kahden vuoden jälkeen. Muutoinkaan ei ole olemassa mitään estettä valvonnan suorittamiselle valtionavustuslain 4 ja 5 luvun mukaisesti huomioiden yksityistielain 7 luvun säännökset, jotka tulevat sovellettaviksi valtionavustuslain säännösten sijaan yksityistieavustusten osalta. Juuri yksityistielain 85 §:ssä on säännökset, jotka liittyvät esim. liikenteen sallimiseen avustetulla tiellä.

Toimitusmiesten päätös ei siten ole ymmärrettävä. Päätöksestä tulee jopa sellainen käsitys, että tiekunta voisi itse tehdä avustushakemuksen sellaisin ehdoin, että sen lopputuloksena syntyy väitetty tarve valvontaan, jonka sisältö ja merkitys on jäänyt asiassa selvittämättä / epäselväksi.

Todisteet

A. Kirjalliset todisteet

1. Projektipäällikkö Jukka Rantajärven ja Reijo Hukkasen viestien vaihto 5.-11.1.2023
Teema: Kuoskun eteläpuolentien hoitokunnan puheenjohtajan ilmoitus avustusviranomaiselle toimituksessa haetun tien tarpeettomuudesta suurelle osalle osakkaita sillan uusimisen jälkeen

2. Projektipäällikkö Jukka Rantajärven viesti 21.3.2023
Teema: määräaikaisen tien avustus sama kuin muilla vaihtoehtoisilla tavoilla

3. Alkuperäinen toimitushakemus

Teema: Tieoikeuden tarve 2 – 3 kk, ei pysyvää tarvetta

4. Kuoskun eteläpuolisen tien tiekunnan kokouspöytäkirja 3.4.2023 ja siihen liittyvä Kuoskun kuolinpesän esitys sekä suunnitelmaselostus ja kustannusarvio

Teemat:

- enemmistö tieosakkaista, joilla on vakituinen asunto tai loma-asunto, halusivat kumota tehdyn päätöksen, koska määräaikainen tieoikeus riittävä
- alkuperäinen suunnitelma 60.000 tuhannen euron kustannukset

5. Oikaisuvaatimukset 2 kpl

Teema: pysyvän liitoksen tarpeettomuus

6. Uusi hoitokunnan hyväksymä Tenniönpirtin tien suunnitelmaselostus ja kustannusarvio
Teema: kustannukset muuttuneet yli kaksinkertaiseksi tiekunnan kokouksen hyväksymään suunnitelmaan verrattuna, pysyvän liitoksen kohtuuttomuus

7. Kuoskun eteläpuolentien tiekuntaa koskeva ote kiinteistöjärjestelmästä

Teema: kaikki tien osakkaat eivät käytä lainkaan korjattavaa siltaa ja siis Tenniönpirtin tietä, vaan heidän yksiköt on laskettu vain 0,6 km:n pituuden osalta

8. Kuoskun eteläpuolentien tiekunnan osakasluettelo

Teema: vakituisen asumiseen ja loma-asumiseen tarkoitettujen kiinteistöjen suuret tieyksiköt, pysyvän liitoksen kohtuuttomuus

B. Henkilötodisteet

1. Eero Marjala

Teemat: pysyvän liitoksen tarpeettomuus, pysyvän tien liittämisen kohtuuttomuus

2. Petri Martikainen, Kuoskun kuolinpesän osakas

Teemat: pysyvän liitoksen tarpeettomuus, pysyvän tien liittämisen kohtuuttomuus

3. johtava asiantuntija Petteri Kukkola (Traficom) Petteri.Kukkola@traficom.fi p. 0295 345 286

Teema: yksityistieavustusten myöntämisperusteet, tukien käytön valvonta

Valittaja pyytää, että Kukkolaa voidaan kuulla videon tai muun etäyhteyden välityksin.

Asian käsittelystä

Marjala pyytää, että maaoyikeus käsittelee erikseen Marjalan vaatimuksen liittyen kiinteistötoimitushakemuksen tutkimatta jättämiseen tai hylkäämisen sen johdosta, että tiekunnalla ei ole ollut yksityistielain 52 §:n mukaista toimivaltaa olla toimituksessa hakijana Tenniönpirtin tien osakkaiden vastustaessa liitosta. Tältä osin Marjala esittää, että maaoyikeus antaisi asiassa oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 6 §:n mukaisen välituomion.

Marjala kiinnittää kohteliaimmin maaoyikeuden huomion jo tässä vaiheessa asian käsittelytapaan. Asiassa ei Marjalan käsityksen mukaan ole tarvetta maastokatselmukseen.

Pyydän, että maaoyikeus kutsuu Petteri Kukkolan istuntoon.

Tampereella 16.8.2023

EERO MARJALA

Laati

Mika Ala-Uotila
asianajaja, Nokia

LIITTEET

Todisteet 8 kpl
Toimituspöytäkirjat 2 kpl